

Því dæmist rétt vera:

Hinum áfrýjaða dómi skal óraskað. Áfrýjandinn Gísli Hjálmarsson greiði málflutningskaup hins skipaða málflutningsmanns stefnda, Sveins yfirréttarmálaflutningsmanns Björnssonar, 20 kr. Að öðru leyti á málskostnaður fyrir yfirdómi að falla niður.

Dómi þessum skal fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri lagaadför.

Mánudaginn 9. júlí 1917.

Nr. 15/1917.

Gísli Hjálmarsson
 gegn
 Sveini Björnssyni f. h.
 Jóns Helgasonar.

D ó m u r :

Mál þetta höfðaði Sveinn Björnsson yfirréttarmálaflutningsmaður, fyrir hönd Jóns Helgasonar fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn áfrýjanda Gísla Hjálmarssyni útgerðarmanni í Reykjavík, til þess að fá hann dæmdan til að greiða umbjóðanda sínum eftirstöðvar af kaupum hans 216 kr. 33 a. ásamt vöxtum og málskostnaði. Áfrýjandi höfðaði þá gagnsök á hendur stefnda og krafðist þess í aðalmálinu að verða algerlega sýknaður af kröfum hans, og í gagnsökinni

krafðist hann þess að stefndi yrði dæmdur til að greiða honum kr. 331, 06 í skaðabætur með 6% ársvöxtum frá sáttakærudegi til greiðsludags. Til vara krafðist hann þess að stefndi yrði dæmdur til að greiða skaðabætur eftir réttarins eða óvilhallra manna mati og að skuldajöfnuður yrði gerður á þeirri upphæð, er stefnda kynni að verða tildæmd í aðalmálinu og þeirri upphæð, er áfrýjanda yrði tildæmd í gagnsökinni og stefndi dæmdur til að greiða mismuninn. Loks krafðist hann málskostnaðar bæði í aðalsök og gagnsök eftir mati réttarins.

Máli þessu lauk svo fyrir bæjarþinginu 11. jan. þ. á., að áfrýjandi var dæmdur til að greiða stefnda f. h. Jóns Helgasonar 178 kr. 41 a. með 5% ársvöxtum frá 3. desember 1915 til greiðsludags. Málskostnaður var látinn falla niður, en skipuðum málaflutningsmanni stefnda, yfirréttarmálaflutningsmanni Sveini Björnssyni, voru dæmd málaflutningslaun 35 kr. úr landssjóði.

Dómi þessum hefir áfrýjandi skotið til yfirdómsins með stefnu útgefinni 14. febr. þ. á., og gerir hann hér fyrir réttinum sömu kröfur og fyrir undirrétti. Svo krefst hann málskostnaðar fyrir báðum dómum. Jóni Helgasyni hefir verið veitt gjafvörn fyrir yfirdómi í máli þessu, og hefir Sveinn Björnsson yfirréttarmálaflutningsmaður verið skipaður til að flytja málið fyrir hönd gjafvarnarhafa. Hefir hann krafist þess að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og áfrýjandi dæmdur til að greiða málskostnað, eins og málið væri eigi gjafvarnarmál.

Með samningi dags. í Reykjavík 15. maí 1915,

rédst stefndi, Jón Helgason, ásamt 3 sjómönnum öðrum, á mótorbát áfrýjanda fyrir tímabilið frá 15. maí til 16. nóv. 1915, og skyldi hann hafa í kaup 70 kr. á mánuði og kauplaust fæði og húsnæði. Skyldi áfrýjandi greiða alt kaupgjaldið að frádregnu því, er hinn ráðni hefði fengið greitt upp í það á ráðningartím-anum, þó því að eins, eins og stendur í ráðningarsamningnum, að þeir, (þ. e. sjómennirnir) uppfylli í alla staði loforð sín og séu ekki frá verkum fyrir veikindi eða annað og hlýði fljótt og vel kalli.

Upp í kaup sitt 420 kr. taldi stefndi sér greitt 203,67, en til greiðslu á eftirstöðvunum kr. 216,33 höfðaði hann mál þetta eins og áður segir, en frá þessari upphæð var í undirrétti dregið kaup og fæðispeningar í 5 daga, sem álitíð var að stefndi hefði eigi unnið í þarfir áfrýjanda, kr. 19,15 og vátrygg-ingargjald kr. 4,77 og 14 kr., er stefndi hafði meðtekið upp í kaup sitt fram yfir þær kr. 203,67, er hann upphaflega taldi sér greiddar. Þegar þessar upphæðir eru dregnar frá kröfu stefnda kemur út upphæð dómsins 178,41.

Kröfu sína um sýknun af kaupkröfum stefnda byggir áfrýjandi á því, að stefndi hafi hinn 12. júlí 1915 ólöglega og ástæðulaust lagt niður vinnu og ekki unnið í 5 daga frá 12.—16. júlí. Telur áfrýjandi þetta svo mikið brot á ráðningarsamningnum, að stefndi hafi fyrirgert öllum rétti til kaupgjalds eftir 12. júlí.

Það virðist nú ekki geta komið til mála að skilja svo ráðningarsamninginn 15. maí 1915, að til hafi verið ætlast með honum að útiloka alla kaupgreiðslu

ef sjómenn þeir, er þar ræðir um, væru einhverja daga frá verkum vegna veikinda eða annara orsaka, eins og áfrýjandi heldur fram. Síðustu málsgrein samningsins verður þvert á móti að skilja svo, að við lok ráðningartímans beri að greiða kaupíð að fullu að frádregnu því, er sjómennirnir hafa fengið greitt upp í það og að frádregnu hlutfallslegu kaupi fyrir þann tíma sem þeir hafa verið frá verkum vegna sjúkdóma eða af öðrum ástæðum. Þar sem nú áfrýjandi hefir eigi hér fyrir réttinum haldið því fram, að stefndi hafi verið frá verkum meir en umrædda 5 daga, og þar sem eigi er upplýst annað en að stefndi hafi að öðru leyti unnið trúlega í þarfir áfrýjanda allan ráðningartímann, verður ekki um annan frádrátt að ræða frá kaupí stefnda en hlutfallslegt kaup og fæðispeninga fyrir nefnda 5 daga, svo sem undirdómarinn hefir gert.

Þá heldur áfrýjandi því fram, að sökum verkfalls stefnda og annara háseta 12. til 16. júlí, hafi bátur sá, er stefndi var ráðinn á, ekki getað gengið til fiskiveiða í 5 daga, og hafi hann við það liðið tap, er honum telst til að hafi numið, að því er stefnda snertir, kr. 331,06 auk taps þess, sem hann hafi liðið við það, að landfólk hans hafi orðið vinnulaust vegna þessa tiltækis sjómanna um þann tíma sem ekki var róið.

Stefndi hefir hinsvegar mótmælt skaðabótakröfu áfrýjanda. Telur hann að það hafi verið áfrýjanda að kenna, að róðrar lögðust niður nokkra daga, með því að sjómennina hafi vanhagað um ýmislegt, er þeir hafi þurft með, en ráðsmaður áfrýj-

anda, sem sjómennirnir hafi átt að snúa sér til um nauðsynjar sínar, hafi verið peningalaus og hafi ekkert haft til af því, sem þá hafi vanhagað um, og hafi verið rekinn úr þjónustu áfrýjanda um sama leyti. Þar sem nú einn af vélbátum áfrýjanda hafi þurft að fara til Reykjavíkur til viðgerðar, hafi tveir af formönnum áfrýjanda og nokkrir af hásetunum farið með bátnum til Reykjavíkur til að tala við áfrýjanda og reyna að ráða bót á ólaginu á útgerðinni. Áfrýjandi hafi þá orðið við kröfum sjómanna, og þeir komið aftur til Sandgerðis daginn eftir; yfir höfuð neitar stefndi því að róðrar hafi lagst niður meir en 3 daga, og hann neitar því að hann hafi gert verkfall, neitað að hlýða formanni sínum eða á nokkurn hátt gert sig sekan um sammingsrof. Áfrýjandi hefir mótmælt þessari skýrslu stefnda. Heldur hann því fram, að honum hafi ekki borið nein skylda til að greiða sjómönnum neitt upp í kaup þeirra fyr en að ráðningartímanum loknum, að ráðsmaður hans í Sandgerði hafi ekki átt að gera neitt annað en að stjórna vinnunni og að aðgerð á mótorbátnum hafi verið ónauðsynleg og að eins farið fram úr því báturinn á annað borð var kominn til Reykjavíkur.

Það virðist nú ekki ástæða til að rengja það, að róðrar hafi fallið niður á bát þeim, er stefndi var ráðinn á, 12.—16. júlí 1915, og virðist orsökkin til þess hafa verið missætti það, er kom upp milli sjómanna og áfrýjanda um það leyti er hann lét ráðsmann sinn í Sandgerði fara úr þjónustu sinni. En eftir að formennirnir á bátum áfrýjanda náðu fundi

hans virðist samkomulag hafa komist á milli hans og sjómanna, og með því þannig fyrirvaralaust að hafa sjómennina áfram í þjónustu sinni út ráðningartímamann eins og ekkert hefði í skorist, virðist áfrýjandi hafa samþykkt að greiða þeim umsamið kaup að honum loknum og gat hann þá ekki komið fram með háa skaðabótakröfu á hendur þeim, þegar hann átti að fara að greiða þeim lokakaup þeirra, kröfu, er mundi svifta þá því og meiru til. — Hvað stefnda snertir er það auk þess ósannað, að hann hafi lagt niður vinnu eða neitað að hlýða formanni sínum, og að róðrar hafi fallið niður fyrir þá sök, og er þá þegar af þeirri ástæðu ekki heimild til þess að dæma hann til að greiða áfrýjanda skaðabætur.

Samkvæmt framansögðu verða kröfur áfrýjanda eigi teknar til greina, og þar sem má fallast á ákvæði undirdómsins um málskostnað ber að staðfesta hana í öllum greinum. Eftir þessum úrslitum verður áfrýjandi að greiða kaup hins skipaða málflutningsmanns stefnda fyrir yfirdómi, er ákveðst 20 kr. Að öðru leyti á málskostnaður að falla niður.

Það vottast að málfærsla hins skipaða málflutningsmanns stefnda hefir verið lögmæt.

Því dæmist rétt vera:

Hinum áfrýjaða dómi skal óraskað. Áfrýjandi Gísli Hjálmarsson greiði málflutningskaup hins skipaða málflutningsmanns stefnda, Sveins Björnsson-

ar yfirréttarmálaflutningsmanns, 20 kr. Að öðru leyti á málskostnaður fyrir yfirdómi að falla niður.

Dómi þessum skal fullnægja innan 8 vikna frá lögbirtingu hans að viðlagðri laga-aðför.

Mánudaginn 9. júlí 1917.

Nr. 17/1917.

Gísli Hjálmarsson
gegn
Eyjúlfi Krákssyni.

D ó m u r :

Mál þetta höfðaði stefndi Eyjúlfiur Kráksson sjómaður, fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn áfrýjanda Gísla Hjálmarssyni útgerðarmanni hér í bænnum, til þess að fá hann dæmdan til að greiða sér eftirstöðvar af kaupum hans 212 kr. 25 a. ásamt vöxtum og málskostnaði. Áfrýjandi höfðaði þá gagnsök á hendur stefnda og krafðist þess í aðalmálinu að verða algerlega sýknaður af kröfum stefnda, og í gagnsökinni krafðist hann þess, að stefndi yrði dæmdur til að greiða honum kr. 256,85 með 6% ársvöxtum í skaðabætur fyrir samningsrof og verkfall eða til vara skaðabætur eftir réttarins eða óvilhallra manna mati; svo krafðist hann þess að skuldajöfnuður yrði gerður á þeirri upphæð, er stefnda kynni að verða tildæmd í aðalmálinu og þeirri upphæð, er áfrýjanda yrði dæmd í gagn-